

**UCHWAŁA NR XXII/139/2016
RADY GMINY BRZUZE
z dnia 14 października 2016 roku**

Bez zastrzeżeń formalno-prawnych
Zbigniew Czerniński - adwokat

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Brzuze na lata 2017-2019.

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446) oraz art. 176 pkt.1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 575)

Rada Gminy uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Brzuze na lata 2017-2019, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Brzuze.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 roku.

PRZEWODNICĄCY RADY
GMINY BRZUZE
Mieczysław Budziński

UZASADNIENIE

Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575) ustawodawca nałożył na gminy nowe obowiązki w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej nad dziećmi, które pozbawione są prawidłowo funkcjonującej władzy rodzicielskiej.

Zapis art. 176 pkt 1 wymienionej ustawy stanowi, że do zadań własnych gminy należy opracowywanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.

PREZYDENT
GMINY
Miejscowy Inspektor

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE BRZUZE NA LATA 2017-2019

Załącznik do Uchwały Nr XXII/139/2016
Rady Gminy Brzuze
z dnia 14 października 2016 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE BRZUZE
NA LATA 2017-2019**

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Uwarunkowania prawne.....	6
3. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej.....	6
4. Czas realizacji programu.....	8
5. Odbiorcy programu.....	8
6. Cele główne i szczegółowe.....	9
7. Przewidywane efekty realizacji programu.....	9
8. Realizator programu.....	10
9. Zadania w zakresie wspierania rodziny.....	10
a) Wsparcie Interdyscyplinarne. Usługi Asystenta Rodziny.....	11
b) Pomoc w opiece w wychowaniu dziecka. Świetlica Wsparcia Dziennego.....	11
c) Poradnictwo specjalistyczne.....	12
d) Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.....	12
10. Źródła finansowania programu.....	12
11. Monitoring i ewaluacja.....	13

1 Wprowadzenie

Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspakaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka, rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewnienia bezpieczeństwa emocjonalnego, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd też, założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy.

- **Asystent rodziny**

Art. 11 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na samorząd gminy obowiązek wprowadzenia asystenta rodzinnego do bezpośredniej pracy z rodziną. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. **Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny** oraz podjęcie działań zmierzających do

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE BRZUZE NA LATA 2017-2019

zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta rodziny służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny.

Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej penetracji środowisk zagrożonych wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba jego zatrudnienia ustanie wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego oraz prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Praca asystenta ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin – mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych oraz prawnych. Ponadto pomaga również w rozwiązywaniu problemów psychologicznych podopiecznych (emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupie rówieśniczej) i w razie potrzeby kieruje ich na odpowiednią terapię. Asystent wspiera również swoich podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej, łagodzi ewentualne konflikty z sąsiadami, rodziną. Do jego zadań należy motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowania nauki, pomoc w wyborze odpowiedniej szkoły lub kursów zawodowych. Zachęca bezrobotnych do podjęcia pracy w wspiera ich w pierwszych miesiącach zatrudnienia.

Intensywna praca asystenta z rodziną jest realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia przez sąd dziecka poza rodziną. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z rodziną w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem pieczy zastępczej. Asystent powinien uczestniczyć we wszystkich działaniach zmierzających do powrotu dziecka do rodziny.

Przygotowując się do opracowania niniejszego programu przeprowadzono lokalną diagnozę. Na terenie gminy Brzuze rozpoznano **52 rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi**. Przyczyny tych trudności wynikają przeważnie z niskich kompetencji wychowawczych, eurosieroctwa, rozbicia rodziny, przemocy, uzależnień, chorób psychicznych czy pogorszenia statusu rodziny, w tym bezrobocia.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (art. 15 ust. 4) „liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 20”.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE BRZUZE NA LATA 2017-2019

Praca asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Asystent reaguje na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem, otrzymywane z różnych źródeł: od pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego, z policji. Celem pracy asystenta będzie osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę, za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych rodziny oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

• **Rodziny wspierające**

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jako jedno z istotnych zadań w pracy z rodziną wyszczególnia wsparcie środowiska lokalnego. Ważną rolę w tym zadaniu pełnią sąsiedzi, rodziny zaprzyjaźnione, rodziny rówieśników dzieci. Zbudowanie sieci rodzin chętnych do służenia pomocą systematycznie lub w sposób doraźny stanowi nowe wyzwanie dla gminy Brzuze oraz innych instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny.

Możliwość skorzystania przez rodzinę w kryzysie z pomocy innej rodziny, tzw. Rodziny wspierającej może mieć nieocenione znaczenie w pracy z rodziną.

Pomoc rodziny wspierającej może dotyczyć różnych aspektów życia takich jak organizowanie czasu wolnego dzieciom, wypracowanie nawyku wspólnego spędzania czasu przez członków rodziny, pomoc w nauce, wskazówki dotyczące wychowania dzieci ale również takich wydawałoby się oczywistych spraw dla rodzin jak nauka gotowania, sprzątnięcia, utrzymania higieny osobistej czy racjonalnego prowadzenia budżetu domowego. Rodzina wspierająca powinna współpracować z asystentem rodziny.

Zgodnie z ustawą pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego.

W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodzinę powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Do zadań gminy w myśl ustawy

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE BRZUZE NA LATA 2017-2019

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w wyżej wskazanych formach pieczy zastępczej.

Należy zauważyć, że wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmocnienie społeczności lokalnej. Reformy ustroju terytorialnego państwa powodują, że coraz więcej kompetencji przejmują samorządy gmin i powiatów. Dzieje się tak wzorem innych państw Unii Europejskiej, w których służby społeczne funkcjonują jak najbliższej rodziny.

Pomoc Społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. W przepisach o pomocy społecznej zawarta jest zasada pomocniczości, która kładzie nacisk na wspieranie a nie bezpośrednie zaspokajanie potrzeb.

2 Uwarunkowania prawne

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jest najważniejszym aktem prawnym regulującym wszystkie aspekty życia członków naszego społeczeństwa. Jest to akt prawny najwyższej wagi, któremu powinny być podporządkowane ustawy i rozporządzenia dotyczące różnych sfer życia społecznego. Realizując „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Brzuze na lata 2017-2019” należy brać pod uwagę między innymi:

- Konwencję o Prawach Dziecka;
- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. rok 2013, poz. 135);
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. rok 2009 nr 175, poz. 1362);
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. rok 2005 nr 180, poz. 1493);
- Ustawę z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. rok 2012 poz. 1356);

3 Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej

Diagnoza lokalna dotycząca funkcjonalności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych została dokonana w oparciu o dane z Urzędu Gminy (ewidencja ludności), Ośrodka Pomocy Społecznej.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE BRZUZE NA LATA 2017-2019

Gminę Brzuze zamieszkuje 5 509 mieszkańców: Dobrze, Giżynek, Gulbiny, Kleszczyn, Łączonek, Marianowo, Mościska, Okonin, Ostrowite, Piskorczyń, Przyrowa, Radzynek, Somsioły, Trąbin, Ugoszcz, Żałe.

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców w grupach wiekowych w latach 2015-2016

Rok		0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 i więcej
2015	Mężczyźni	351	319	433	423	345	384	326	162
	Kobiety	287	298	404	416	314	355	304	349
	razem	638	617	837	839	659	739	330	511
2016	Mężczyźni	339	321	415	440	345	381	345	181
	Kobiety	279	288	402	399	340	344	310	380
	Razem	618	609	817	839	685	725	655	561

Źródło: Urząd Gminy, ewidencja ludności

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Brzuzem.

Tabela nr 2. KARTA DIAGNOSTYCZNA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Wyszczególnienie	Rok 2015/2016	% ogółu mieszkańców
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	708	12,85%
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	537	9,75%
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	46	0,83%
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	42	0,76%
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego 500plus	473	8,58%
Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy	355	6,44%
Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy z prawem do zasiłku	52	0,94%
Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy Bez prawa do zasiłku	303	5,50%
Liczba osób posiadających Kartę Dużej Rodziny	297	5,39%

Źródło: Sprawozdania MPiPS oraz CAS

